

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Ivo Pospíšila, soudce JUDr. Josefa Baxy a soudkyně JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně: **E. S.**, zastoupena JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Oveňecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 11. 2020, č. j. OAM-666/ZA-ZA11-ZA22-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2021, č. j. 1 Az 56/2020 - 35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Maroši Matiaškovi, LL.M., advokátu se sídlem Oveňecká 78/33, Praha 7, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši **8.228 Kč**, která mu bude proplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně podala dne 2. 10. 2020 opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žádost zdůvodnila tak, že v zemi původu, Gruzii, nemá bydlení a chce zůstat v České republice. Žalovaný napadeným rozhodnutím žádost žalobkyně zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neboť shledal, že žalobkyně neprokázala, že v jejím případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu.

[2] Žalobkyně brojila proti rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) zamítl. Uvedl, že žalobkyně svou žádost o mezinárodní ochranu odůvodňovala tím, že ve své vlasti nemá žádný majetek, neměla z čeho hradit své životní potřeby, a proto se rozhodla odejít do ČR. Ve správním řízení neprokazovala, ba ani netvrdila, že je Gruzie pro ni nebezpečnou zemí. Z její výpovědi vyplynulo, že před (opětovným) příchodem do ČR v roce 2012 žila více let ve své vlasti u příbuzných ve městě Rustavi, které se nachází mimo oblast Abcházie a Jižní Osetie (u těchto oblastí platí výjimka z domněnky bezpečné země původu). Městský soud přitom ve vztahu k bezpečnostní situaci v zemi původu konstatoval, že podklady o Gruzii z listopadu 2020 nevypovídají o zhoršení tamní situace.

[3] Žalobkyní uváděné skutečnosti (vyšší věk, vazba ke zletilému synovi pobývajícimu v ČR, jeho zdravotní stav, neexistence bydlení v zemi původu) samy o sobě nemohou odůvodňovat udělení mezinárodní ochrany v ČR. Má obvyklé zdravotní problémy odpovídající jejímu věku. Tvzení ohledně jejího syna a zdravotního stavu jsou protichůdná (v řízení před městským soudem doložila zdravotní stav jejího syna, současně tvrdila, že se o ni stará její snacha a nezletilá vnučka a že se synem žije již od roku 2012 ve společné domácnosti; přitom ve správním řízení naopak uvedla, že se svým synem nacházejícím se v ČR nemá žádný kontakt). Synův nyní zhoršený zdravotní stav nemůže mít jakýkoli vliv na vyhovění opakované žádosti, neboť se nejedná o řízení sloužící k legalizaci pobytu na území ČR.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Rozsudek městského soudu napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek i napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Současně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 73 téhož zákona.

[5] Stěžovatelka uvedla, že kasační stížnost je přijatelná a rovněž důvodná, neboť žalovaný i městský soud pochybili při posouzení Gruzie jako bezpečné země původu. V roce 2006 nebyla stěžovatelka vpuštěna do domu v Cchinvali v Jižní Osetii, který patřil jejímu manželovi a kde s ním sdílela domácnost, jelikož tento dům byl zabrán Rusy. Stěžovatelka tak přichází z oblasti, kterou ČR za bezpečnou zemi původu nepovažuje. Je sice pravdou, že stěžovatelka po roce 2006 bydlela u příbuzných v Rustavi, která se v Jižní Osetii nenachází, k odchodu do Rustavi však byla donucena tím, že její obydlí v Jižní Osetii bylo zabrán. Stěžovatelka nadto v řízení uvedla, že v oblasti, kam z Jižní Osetie přesídlila, trpěla zásadními problémy a neměla se jak žít, což ji donutilo k vycestování ze země. Rozhodně se tedy nejednalo o účinnou formu vnitřního přesídlení. V souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2021, 8 Azs 87/2021–37, neměla být žádost posouzena jako zjevně nedůvodná, ale mělo dojít k jejímu meritornímu posouzení.

[6] Pokud by stěžovatelka byla nucena do Gruzie vycestovat, hrozila by jí vážná újma v podobě bezdomovectví. V důsledku absence účinného systému sociálního zabezpečení

pokračování

a vysoké míry chudoby existuje riziko, že by byla stěžovatelka v případě navrácení vystavena nelidskému a ponižujícímu zacházení ve smyslu článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Ohledně prokázání hrozby vzniku vážné újmy v zemi původu poskytla veškeré důkazy, kterými disponovala, tedy svoji věrohodnou výpověď a dále navrhla v řízení o žalobě svůj účastnický výslech a svědeckou výpověď syna.

[7] Podmínku přijatelnosti stěžovatelka shledává také v otázce hodnocení věrohodnosti její výpovědi, které bylo v případě stěžovatelky jednostranné a nezohlednilo judikaturu Nejvyššího správního soudu. Skutečnosti, které stěžovatelka v době pohovoru uváděla, byly pravdivé. Později však došlo ke změně okolností. Je také nezbytné přihlídnout k možnostem a schopnostem stěžovatelky.

[8] Podle judikatury Nejvyššího správního soudu nelze přistupovat k účelovým žádostem jinak než k žádostem, které nejsou považovány žalovaným za účelové. Důvody, pro které stěžovatelka požádala o mezinárodní ochranu až po delší době pobytu v ČR, jsou lidsky pochopitelné – měla obavy z nuceného vycestování a raději se snažila na sebe neupozorňovat.

[9] Kasační stížnost je přijatelná i z toho důvodu, že se žalovaný ani městský soud vůbec nezabývali otázkou přiměřenosti dopadů rozhodnutí do jejího soukromého a rodinného života. Vycestováním stěžovatelky by přitom došlo k porušení čl. 8 Úmluvy, je tedy dán důvod k udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Veškerý soukromý i rodinný život stěžovatelky se odehrává na území ČR. V zemi původu žije pouze dcera stěžovatelky, která ale žije již zcela samostatně, nijak stěžovatelku nepodporuje, spíše je tomu naopak. Zásadní je, že stěžovatelka na území Gruzie ani nemá kam jít. V ČR žije celkem 15 let. V současnosti zde žije ve společné domácnosti s jejím synem a jeho rodinou (občany EU), kteří ji podporují a pomáhají jí. Stěžovatelce je 65 let, což považuje za pokročilý věk.

[10] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil s napadeným rozsudkem. Odkázal na obsah napadeného rozhodnutí a svého vyjádření k žalobě.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a podaná oprávněnou osobou, zastoupenou advokátem. Jedná se však o věc, v níž před městským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a proto se Nejvyšší správní soud podle § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[12] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS., ve kterém vymezil typové situace, v nichž je kasační stížnost přijatelná. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících

typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí městského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[13] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v případě stěžovatelky nejsou splněny podmínky přijatelnosti kasační stížnosti.

[14] Soud se již opakovaně zabýval specifickým rozložením důkazního břemene v případech, kdy žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země původu dle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Dle této judikatury označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu (např. rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS). Je na žadateli, aby prokázal, že v jeho případě tato domněnka neplatí. Není však povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí, a správní orgán musí v pochybnostech shromáždit všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). Žalovaný i městský soud se od této judikatury nijak neodchýlili. Způsob, jakým hodnotili prokázání hrozby vzniku vážné újmy v zemi původu stěžovatelky, proto nezakládá přijatelnost kasační stížnosti.

[15] V souladu s ustálenou judikaturou hodnotili žalovaný i městský soud i věrohodnost výpovědi stěžovatelky (např. rozhodnutí ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, ze dne 29. 5. 2009, č. j. 4 Azs 83/2008 - 69, ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83, či ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS). Na tomto místě je kasační soud rovněž nucen konstatovat, že stěžovatelka v kasační stížnosti nepravdivě uvádí, že protichůdné informace sdělené v průběhu správního řízení a řízení před městským soudem byly způsobeny změnou okolností. Stěžovatelka si totiž protiřečila ve vztahu k jednomu časovému období.

[16] I otázka účelovosti žádosti, která měla sloužit k legalizaci pobytu stěžovatelky, byla vypořádána v souladu s ustálenou judikaturou kasačního soudu (např. stěžovatelkou odkazovaný rozsudek ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 27/2019 - 52). Žalovaný postupoval podle této judikatury, neboť žádost neodmítl z důvodu její účelovosti, nýbrž pro nenaplnění důvodů pro udělení mezinárodní ochrany.

[17] Není rovněž pravdivé tvrzení, že se žalovaný a městský soud nezabývali hodnocením soukromého a rodinného života stěžovatelky, pokud jde o naplnění důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Žalovaný i městský soud naopak posoudili skutečnosti, které by mohly vést k udělení doplňkové ochrany dle tohoto ustanovení, a to v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. usnesení ze dne 8. 11. 2018, č. j. 5 Azs 201/2017 - 37, či rozsudek ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71).

pokračování

[18] Námitku nesnází spojených s vnitřním přesídlením stěžovatelka vznesla poprvé až v kasační stížnosti, je tedy nepřipustná. Stěžovatelka rovněž v kasační stížnosti poprvé namítala, že ve skutečnosti pochází z Jižní Osetie, a proto nelze Gruzii v jejím případě považovat za bezpečnou zemi původu. V souladu s respektováním zásady *non-refoulement* se však Nejvyšší správní soud zabýval možným přijetím kasační stížnosti k meritornímu přezkumu i ve vztahu k této námitce. Shledal však, že ani tato tvrzení nezakládají přijatelnost kasační stížnosti. Žalovaný a městský soud respektovali judikaturu Nejvyššího správního soudu ve vztahu k hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu a specifického režimu Abcházie a Jižní Osetie (konkrétně rozsudek ze dne 27. 7. 2021, č. j. 8 Azs 87/2021 - 37). Zohlednili přitom, že stěžovatelka v Jižní Osetii již delší čas před odchodem ze země původu nežila.

[19] Napadený rozsudek proto splňuje požadavky judikatury Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelnost rozhodnutí, neodchyluje se od dosavadní judikatury kasačního soudu a městský soud se nedopustil ani pochybení při výkladu hmotného či procesního práva. Kasační stížnost proto soud odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s.

[20] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS (srov. obdobně usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28). Stěžovatelka s kasační stížností nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává, neboť mu náklady nad rozsah jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

[21] Nejvyšší správní soud ustanovil stěžovatelce usnesením ze dne 3. 11. 2021, č. j. 1 Azs 298/2021 - 40, zástupcem JUDr. Maroše Matiaška, LL.M., advokáta. Soud mu stanovil odměnu za dva úkony právní služby, konkrétně za převzetí a přípravu zastoupení a sepsání doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“). Zástupci stěžovatelky za každý úkon náleží odměna 3.100 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu], tj. 6.200 Kč, a náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon, tj. 600 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 6.800 Kč. Ustanovený zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, proto mu rovněž náleží náhrada ve výši 21 % z částky 6.800 Kč, tj. 1.428 Kč. Celkem tedy činí odměna ustanoveného zástupce 8.228 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

[22] Stěžovatelka připojila ke kasační stížnosti návrh na přiznání odkladného účinku. O tomto návrhu soud nerozhodoval, jelikož odkladný účinek působí jen do skončení řízení před soudem a soud rozhodl o samotné kasační stížnosti bez zbytečného odkladu po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí. Rozhodnutí o odkladném účinku tak skončením řízení o kasační stížnosti pozbylo smyslu.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. prosince 2021

JUDr. Ivo Pospíšil
předseda senátu